

Tjärnaängskolan

781 81 Borlänge

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Tjärnaängskolan
i Borlänge kommun

2010-12-09

Rektor Anita Isaksson

Tjärnaängskolan

781 81 Borlänge

Tillsyn i Tjärnaängskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1-6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Tjärnaängskolan och Borlänge kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Trots att Tjärnaängskolan i flera avseenden fungerar väl finns det områden som behöver utvecklas. Det är bl.a. viktigt att eleverna ges bättre förutsättningar att nå målen för utbildningen och rektorn behöver i större utsträckning följa upp om all undervisning utgår från målen att sträva mot i läroplanen. D.v.s. om eleverna i undervisningen ges tillräcklig möjlighet att t.ex. argumentera, reflektera och pröva olika ståndpunkter.

Även om skolan arbetar aktivt för att ge alla elever i behov av särskilt stöd sådant stöd behöver detta arbete utvecklas eftersom studiehandledning på elevens modersmål inte ges i tillräcklig utsträckning. Anpassningen av undervisningen till varje elevs förutsättningar behöver också förbättras.

Skolan har ett målinriktat värdegrundsarbete som rektorn bär stor del i, vilket lett till att de elever Skolinspektionen samtalat med trivs bra på skolan. Skolans personal visar hög tilltro till elevernas förmåga och rektorn tar pedagogiskt ansvar för den verksamhet hon leder. Rektorn leder skolans kvalitetsarbete vilket bl.a. bidragit till ett ökat fokus på värdegrundsarbetet och särskilt stöd. Vidare arbetar rektorn aktivt för att se till

att lärarna i högre utsträckning undervisar i de ämnen de har utbildning för, vilket är positivt.

Skolinspektionen har i tillsynen av Tjärnaängskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte förutsättningar att nå målen för utbildningen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan samt kursplanerna).
- De individuella utvecklingsplanerna uppfyller inte grundskoleförordningens krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn följer inte upp lärarnas undervisning i tillräcklig grad (2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Undervisningen är inte tillräckligt väl anpassad till varje elevs förutsättningar och behov (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning).
- Elevernas inflytande över hur utbildningen utformas är inte tillräckligt och anpassas inte alltid efter deras ålder och mognad (4 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 2.3 Elevers ansvar och inflytande).
- Skolans årliga plan mot kränkande behandling uppfyller inte kraven i skollagen (14 a kap. 8 § 1985 års skollag).
- Skolan erbjuder inte alla elever garanterat antal undervisningstimmar och förläggandet av modersmålsundervisningen följer inte förordningens krav (4 kap. 3a § 1985 års skollag, 1 kap. 2 § första stycket grundskoleförordningen, 2 kap. 10 § grundskoleförordningen).
- Studiehandledning på elevens modersmål ges inte i tillräcklig omfattning till alla elever i behov av detta (1 kap. 2 § andra stycket sista meningen 1985 års skollag, 5 kap. 1-2 §§ grundskoleförordningen).
- Åtgärdsprogrammen uppfyller inte författningens krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Utbildningen är inte avgiftsfri (4 kap. 4 § 1985 års skollag).

Bedömningarna redovisas i bilaga 2.

Rektor och Borlänge kommun har ansvar för att Tjärnaängskolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet

Skolbeslut

Tillsyn i Tjärnaängskolan

Datum: 2010-12-09

3 (3)

Dnr 43-2010:1397

för Borlänge kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Borlänge kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi

Enhetschef

Mats Peterson

Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Tjärnaängskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Borlänge kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Tjärnaängskolan den 10-11 november 2010. Ansvariga för tillsynen har varit undervisningsrådet Mats Peterson och utredaren Peter Jansson.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Tjärnaängskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Tjärnaängskolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Tjärnaängskolan

Tjärnaängskolan	Antal elever
Förskoleklass	51
Grundskola årskurs 1-6	188

Källa: Skolans egen uppgift november 2010

Tjärnaängskolan är belägen i centrala Borlänge och består av förskoleklass (F) och grundskola årskurs 1-6. På skolan finns 239 elever varav 75 procent med annat modersmål än svenska. Av dessa elever är många nyanlända till Sverige.

Tjärnaängskolan är organiserad i tre arbetslag; F-årskurs 1, årskurs 2-3 med tillhörande fritidspedagoger och årskurs 4-6. Specialpedagog och lärare i svenska som andraspråk (SVA) tillhör dessa arbetslag. På skolan finns en rektor med ansvar för fritidshem, förskoleklass och grundskola. En rektor har ansvar för förskoleverksamheten. Ansvarstagandet för förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen beskrivs i separata rapporter.

Tillsynsprotokoll för Tjärnaängskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolan måste vidta åtgärder så att alla elever ges bättre förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan
Kursplanerna

Motivering:

Tjärnaängskolan har en sammanställning för år 2010 avseende hur stor andel av eleverna som nått målen i årskurs 5: 48 procent når målen i engelska, 19 procent i idrott och hälsa, 62 procent i matematik, 71 procent i naturorienterande ämnen, 81 procent i samhällsorienterande ämnen, 100 procent i svenska och 60 procent i svenska som andraspråk. I årskurs 6 redovisas bättre resultat samma år. För år 2009 varierar andelen elever som når målen mellan 43 och 100 procent. Andelen elever som når målen i årskurs 3 år 2010 är enligt skolan 80 procent i engelska, 73 procent i idrott och hälsa, 87 procent i matematik, 100 procent i svenska och 61 procent i svenska som andraspråk.

När det gäller de nationella ämnesproven i årskurs 5 visar den nationella statistiken från år 2009 att eleverna når ett sämre resultat än genomsnittet i riket i 11 av de totalt 13 delproven. I två av de fem delproven i svenska som andraspråk är resultaten högre än för genomsnittet i riket. I proven i årskurs 3 för år 2009 når enligt skolans statistik 60 procent av eleverna målen i svenska, 72 procent i svenska som andraspråk och 80 procent av eleverna målen i matematik.

Skolan förklarar den bristande måluppfyllelsen med att man tar emot många nyanlända elever med t.ex. dåliga kunskaper i svenska och simning. Av skolans senaste kvalitetsredovisning framgår bl.a. att "om den lagstiftade omfattningen på studiehandledning följdes skulle elevernas måluppfyllelse öka i alla ämnen" (se bedömningsområde särskilt stöd).

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Elevernas individuella utvecklingsplaner måste utvecklas så att de i högre grad tar sin utgångspunkt i de specifika nationella kursplanemålen. Vidare måste skriftliga omdömen finnas i alla ämnen som eleverna har undervisning i.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

I samband med utvecklingssamtalen upprättas individuella utvecklingsplaner, IUP, för alla elever. De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen har tagit del av saknar omdömen om kunskapsutveckling i relation till målen i alla ämnen som eleverna har undervisning i. Den framåtsyftande delen av planerna och omdömena är inte heller alltid kopplade till de nationella målen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn måste i större utsträckning inhämta kunskap om och följa upp lärarnas undervisning.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

I samtal med rektorn framkommer att hon följer upp lärarnas undervisning på olika sätt. Av intervjuer med rektorn och med lärare framgår dock att rektorn inte efterfrågar i vilken grad läroplanens mål att sträva mot genomsyrar undervisningen, d.v.s. om all undervisning ger eleverna möjlighet att t.ex. argumentera, reflektera och pröva olika ståndpunkter.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Undervisningen måste i högre grad anpassas till varje elevs förutsättningar och behov.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

Motivering:

Skolan arbetar för att anpassa undervisningen efter elevernas behov. Vid intervjuer och delvis vid observationer framkommer dock att de elever, i framförallt de högre årkurserna, som har nått längre i sin kunskapsutveckling inte alltid får tillräckliga utmaningar eftersom lärarna inte har möjlighet att anpassa undervisningen efter varje elevs behov. Eleverna får ofta läsa i sina "bänkböcker" eller får flera uppgifter av samma karaktär som man redan arbetat med. Lärarna uppger att de anstränger sig för att anpassa undervisningen även efter dessa elevers behov men att det inte alltid går eftersom lärarna är ensamma vuxna i klasserna och det finns elever med stort stödbehov.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Skolan måste säkerställa att eleverna ges möjlighet till inflytande över hur deras utbildning utformas samt att inflytandet anpassas utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering:

Lärarna arbetar på olika sätt för att ge eleverna inflytande och lärarna har diskuterat hur elevinflytandet ska kunna öka. Det framgår av intervjuerna med lärarna att de inte är helt eniga om vad som menas med elevinflytande och hur stor möjlighet elevernas ges till detta. Intervjuerna med rektorn, lärarna och framförallt elever visar att inflytandet varierar mellan olika ämnen och lärare, att det inte alltid är tillräckligt och att det är tveksamt om inflytandet alltid anpassas efter elevernas ålder och mognad.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolan måste vidta åtgärder så att den årliga planen mot kränkande behandling fullt ut svarar mot gällande författningskrav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § 1985 års skollag

Motivering:

Skolan har en likabehandlingsplan, som även fungerar som en plan mot kränkande behandling. Planen innehåller bl.a. en nulägesanalys och översikt av åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Däremot innehåller den inte tillräckligt tydligt specifika åtgärder som avses genomföras under det kommande året utifrån gjord kartläggning.

Planen innehåller inte heller en redovisning av hur planerade åtgärder från föregående år har genomförts.

Huvudområde: Enskilds elev rätt

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning:

Alla elever måste garanteras rätt undervisningstid och modersmålsundervisningen måste följa kraven i grundskoleförordningen.

Författningstext:

4 kap. 3a § 1985 års skollag

1 kap. 2 § första stycket grundskoleförordningen

2 kap. 10 § grundskoleförordningen

Motivering:

Av skolans kvalitetsredovisning och genom samtal med lärare och rektor framkommer att de elever på Tjärnaängskolan som undervisas i sitt modersmål får sin undervisning genom att gå ifrån de ordinarie lektionerna. Det innebär att vissa elever inte får de undervisningstimmar de har rätt till i andra ämnen enligt timplanen och därmed att förläggandet av modersmålsundervisningen inte följer grundskoleförordningens krav. Rektorn uppger att hon har påtalat detta för kommunen centralt eftersom det är en annan rektor som är ansvarig för modersmålslärarna och bestämmer när undervisningen ska förläggas.

Huvudområde: Enskilds elev rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Rektorn måste se till att elever i behov av studiehundledning på modersmålet får sådant stöd så att de bättre kan nå de nationella kunskapsmålen.

Författningstext:

1 kap. 2 § andra stycket sista meningen 1985 års skollag
5 kap. 1-2 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

I intervjuer med rektorn och med lärare framkommer att elever i behov av särskilt stöd får stöd men inte alltid i tillräcklig omfattning. Detta gäller elever i behov av studiehundledning på sitt modersmål. Rektorn och lärarna beskriver att när de har identifierat ett sådant behov gör skolan allt för att dessa elever ska få stöd. Rektorn har begärt extra resurser bl.a. för studiehundledning men inte fått det. Rektorn har då för skolans egna medel anställt lärare som talar somaliska och kurmanji som stöd för eleverna. Av samma intervjuer framgår att stödet inte är tillräckligt, vilket försvårar för eleverna att nå målen för utbildningen.

Huvudområde: Enskilds elev rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolan måste utarbeta åtgärdsprogram som fullt ut följer kraven i grundskoleförordningen.

Författningstext:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen.

Motivering:

I det urval av åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av framgår inte hur föreslagna åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Huvudområde: Enskilds elev rätt

Bedömningsområde: Avgifter

Bedömning:

Rektorn måste se till att utbildningen är avgiftsfri.

Författningstext:

4 kap. 4 § 1985 års skollag

Motivering:

I tillsynen framkommer att Tjärnaängskolan årligen arrangerar en friluftsdag med skidåkning som ett valfritt alternativ och för detta får eleverna betala ca 100 kronor. För många elever tillkommer hyra för utrustning, vilket innebär att kostnaden för friluftsdagen kan bli två till tre hundra kronor.

Enligt Skolinspektionens bedömning kan inte en summa på två till tre hundra kronor anses som en obetydlig kostnad. Att friluftsdagen är frivillig föranleder inte någon annan bedömning eftersom all utbildning ska vara avgiftsfri.